

ZACHAR PÉTER KRISZTIÁN*

**ÚJ DUNA-MENTI FÖDERÁCIÓ?
A DCCA MINT KÖZTES-EURÓPA INTEGRÁCIÓJÁNAK FEJLESZTŐJE
A 21. SZÁZAD HAJNALÁN**

*A NEW FEDERATION ALONG THE DANUBE?
THE DCCA AS A PROMOTER OF DEVELOPMENT IN CENTRAL-EUROPE
ON THE DAWN OF THE 21st CENTURY*

ABSTRACT

The Danube Chambers of Commerce Association (DCCA) is the youngest international organisation in the Danube Region. The purpose of the DCCA is to develop sustainable competitiveness of the economies connected by the Danube. Members of the organisation are the economic chambers of Central-Europe. In this study the author is focusing on the importance of the new Danube-cooperation between the chambers of industry and commerce of Germany, Austria, Hungary, Serbia, Croatia, Romania and Bulgaria. The author tries to answer the question, how the economic cooperation can contribute to the development of the Danube region. The current study gives an insight into the strategy, work-plan, achievements and future plans of the DCCA. Established in 2010 the DCCA encourages cooperation and wants to enforce the advocacy of the enterprises operating and entrepreneurs living in the Danube basin. The cooperating economic chambers want to create a single platform of economic opportunities and to enhance economic cooperation in the Danube macro-region especially to further development. The main questions of the DCCA touch the cooperation between old and new EU-members and non-member states, the promotion of regional and cross-border cooperation for further economic growth.

1. Bevezetés

A Duna regionális történelmi-gazdasági szerepe Európában megkérdőjelezhetetlen. Az Európai Unió belül a Duna-régió több, mint 115 millió állampolgár otthona és egyben az EU egyik legfontosabb gazdasági térsége. A történelem során több alkalommal is megfogalmazódtak nagy ívű tervek a térség államainak szorosabb együttműködésére, sőt föderációjára is.¹ A Dunához kapcsolódóan jött létre Európa első hagyományos nemzetközi szervezete 1856-ban, az Európai Duna Bizottság. A közelmúltban szintén megfogalmazódott az igény, hogy szorosabban koordinálják a térség gazdasági, társadalmi, környezeti folyamatait, amit a 20. század történelmi tapasztalatai is ihlettek.² Az Európai Tanács 2009. júniusi ülésén 8 uniós tagország és 6 tagjelölt, illetve harmadik ország felkérte az EU Bizottságot a Balti-tengeri stratégiához hasonlóan az Európai Duna Stratégia kidolgozására. A cél az volt, hogy a 2014-ben induló új költségvetési periódus során a Duna-régió már közös európai fejlesztési és kutatási térségként kerülhessen meghatározásra. Ennek alapján a 2011. évi soros magyar elnökség ideje alatt sikerült kidolgozni az Európai Unió Duna Régió Stratégiáját (EUDRS).³ Magát a régiót az EU tágan értelmezte: abba tizennégy ál-

* Dr. PhD Zachar Péter Krisztián tanszékvezető főiskolai tanár – Kodolányi János Főiskola, Nemzetközi Tanulmányok és Történelem Tanszék.

lamot vont be, benne kilenc EU-tagállam, három tagjelölt, kettő pedig harmadik országnak minősülő állammal (Németország – Baden-Württemberg és Bajorország –, Ausztria, Szlovákia, Csehország, Magyarország, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Románia, Bulgária, Moldávia, Ukrajna).⁴

Az Európai Unió Duna Régió Stratégiája a Duna vízgyűjtő területéhez tartozó régiók és országok makroregionális fejlesztési stratégiája és akcióterve lett, melyet a térség gazdasági önkormányzatai (kereskedelmi és iparkamarai) egyöntetűen támogatnak. A megfogalmazott célok négy pilléren nyugszanak: a Duna régió összekapcsolása más régiókkal; környezetvédelem; jólét és gazdaságfejlesztés; a régió intézményeinek megerősítése, összekapcsolása.⁵ Ezek közül az általános pillér-célok közül a térség gazdaságfejlesztésében szerepet játszó gazdasági kamarák mindegyikhez hozzá tudnak járulni saját szervezeti adottságaikkal. A Duna ebben a stratégiában tehát egyfajta szimbólum: nem csak a Duna fejlesztéséről szól a stratégia, hanem a Duna menti országok közös érdekeinek összekapcsolásáról. Ebben pedig komoly szerep jut a gazdasági érdekek összefogásának is, melynek főszereplői a gazdasági kamarák lehetnek.

A gazdasági kamarák komoly történelmi múltra tekinthetnek vissza a térségben. Az egyes szakmák és társadalmi csoportok összefogása, érdekeiknek konkordanciája és aggregációja, valamint részvételük a társadalom- és gazdaságirányításban alapvető jelensége a modernkori, szociális piacgazdasági modelleknek Nyugat-Európában. Ennek megfelelően napjainkban a különböző kamarák a társadalmak mezoszférájában helyezkednek el, az állampolgárok által alkotott mikroszféra és a politikai döntéshozatal makroszférája között. Ezért fő feladatuk a kétoldalú közvetítés, mely révén rendszeres az interakció (kooperáció vagy konfrontáció) a mindenkori kormánnyal. Eme szervezetek történeti fejlődésében már a 19. században egy, a mai Európai Unió keretei között is preferált gondolkör, a szubszidiaritás és önkormányzatiság elve jelenik meg.⁶ A kamarák önmagukat olyan törvény által létrehozott szervezetnek tekintették (és részben ma is ezt állíthatjuk róluk), amely saját ügyeit önállóan, autonóm módon intézi, képviseli tagsági körének érdekeit és a saját szakmai területén működő állami közigazgatástól bizonyos feladatokat és ezzel járó jogosítványokat átvesz.

A térség kamarai fejlődésére két tényező gyakorolt sorsdöntő hatást: a francia nemzetállam központosított közigazgatása⁷, valamint Lorenz von Stein filozófiája és az ennek nyomán létrejövő önkormányzati eszme hatott fejlődésükre. Az európai kontinensen kialakult kamarai szervezeteket a legtöbb esetben központi akarat hozta létre, jogkörüket, feladataikat és kötelességeiket uralkodói rendelet, később törvény szabályozta. Általában kötelező tagsági rendszer alapján szerveződtek, fő feladatuk pedig a képviselt szférával kapcsolatos törvényelőkészítő munka javaslatokkal és felterjesztésekkel való segítése, valamint az adott gazdasági-szakmai kör érdekeinek a kormány, illetve a társadalom felé történő képviselete volt. Az európai kontinensen kialakult kamarai szervezeteket a legtöbb esetben az állam központi akarata hozta létre; jogkörüket, feladataikat és kötelességeiket előbb uralkodói rendeletek, később törvények szabályozták. Általában kötelező tagsági rendszer alapján szerveződtek. Fő feladatuk a képviselt szférával kapcsolatos törvényelőkészítő munka javaslatokkal és felterjesztésekkel való segítése, valamint az adott gazdasági-szakmai kör érdekeinek a kormány, illetve a társadalom felé történő képviselete volt.⁹

A kontinentális modell alapján szerveződő kamarák olyan törvényes érdekképviseletké váltak, melyek az adott gazdasági-szakmai kör egészét magukba foglalták. Rendszeres kapcsolatban álltak a kormánnyal és így befolyást gyakoroltak a törvényalkotó munkára, a társadalom fejlődésére is. Emellett pedig a szakmai közigazgatásban is gyakran szerepet kaptak és vállaltak, tehermentesítve a központi kormányzatot.¹⁰

A gazdasági kamarák csoportjába Európa-szerte alapvetően a kereskedelmi és iparkamarák, a kézműves és mezőgazdasági kamarák, valamint Európa egyes térségeiben az

ügynevezett munkavállalói (munkás) kamarák sorolhatók. E szervezetek foglalkoztak a belső érdekkiegyenlítéssel és az érdekképviseleti munkával, valamint a termelési és értékesítési nehézségek enyhítésével, a bel- és külkereskedelmi kapcsolatok elősegítésével, a (tovább)képzés és szakmai felvilágosítás kérdéseivel, valamint átvállalták az állami szakigazgatás egyes feladatait.¹¹

A gazdasági kamarák „egyik legrégebbi, ügynevezett tradicionális kamarai tevékenységi köre”¹² a nemzetközi, széleskörű együttműködések bonyolítása. A magyar csúciszerv, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara nemzeti gazdaságfejlesztő programokban, a külgazdasági diplomácia építésében, a külgazdasági stratégia megalkotásában, továbbá az országos piacvédelemben és a gazdasági szabályozásban jut meghatározó szerephez. Az MKIK 2004-től teljes jogú tagjává vált az európai kamarai ernyőszervezetnek, az EUROCHAMBRES-nek és mindemellett a világ közel 220 kamarai szervezetével áll kapcsolatban. A külföldi kamarákkal való kapcsolatban a céginformációk, az üzleti találkozók, a kereskedelem és vámtechnika, az iparjogvédelem, valamint az etikai kódexek betartása jelent fontos szakmai kapcsolódási pontot.¹³

1. táblázat. A kamarák a gazdaságszervezés intézményrendszerében

A tevékenység iránya a kamarán kívül	A tevékenység tartalma	A tevékenység fő helye a kamarában
Makroszféra, intézmények	1. Közvetítés a hatalomhoz, politikai szervezetekhez, a kormányzathoz, különös tekintettel a gazdaságirányítás, a gazdaságpolitika, a gazdaságszervezés terén	Választott tisztségviselők és kamarai vezetők
	2. Érdekképviselet,- és érvényesítés a (tag) vállalkozói szféra érdekeinek megismerése és rendszeres, folyamatos megjelenítése	Tisztségviselők és vezető alkalmazottak
Mikroszféra, vállalatok	1. Közigazgatási feladatok törvény és jogszabály szerinti tevékenységek	Kamarai szakértők és apparátus
	2) Szolgáltatások fenntartás, kiszolgálás, folyó működést elősegítő tevékenységek, különösen: „business development”, ezen belül például vállalkozásfejlesztés (egyedi, egyes vállalkozásokkal foglalkozik), gazdaságfejlesztés (makro-vagy mezzoszintű, illetve kollektív), egyéb, speciális fejlesztő tevékenységek (például innováció, kereskedelem-, területfejlesztés stb.), oktatás, szakképzés, nemzetközi kapcsolatok fejlesztése	Kamarai apparátus

Forrás: Temesi Sándor (2010): A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 160 éve 1850–2010. BKIK, Budapest. 281. old.

2. A DCCA létrejötte és szervezete

A 20. század során a térség gazdasági kamarái változó intenzitású együttműködésben álltak. Volt időszak az első világháború után, amikor a kapcsolatok teljesen megszakadtak. A hidegháború időszakában a kereskedelmi kamarák egy részét a szovjet diktatúra fel is számolta.¹⁴ Mindezek után az európai makroregionális intézményi együttműködés komoly állomását jelentette a Duna Menti Kereskedelmi Kamarák Szövetségének (Danube Chambers of Commerce Association – DCCA) létrejötte. A szövetség gondolata már sok éve érlelődött, de megalakulásához az elfogadás előtt álló Duna Stratégia adta meg a döntő lökést.¹⁵ A szervezet megalapítására 2010 júniusában Budapesten került sor, ahol Németország, Ausztria, Szlovákia, Magyarország, Horvátország, Szerbia, Románia és Bulgária kamarái döntöttek az együttműködés mellett. Az esemény házigazdája Szatmáry Kristóf, a

Budapesti Kereskedelmi Kamara elnöke volt, akit a szervezet első elnökének is megválasztottak. A szervezet alelnökeit az alapító ülés választása értelmében a Bécsi és a Belgrádi Kereskedelmi Kamara delegálta (Brigitte Jank és Dr. Milan Janković személyében). A kezdeményezés hivatalos nyelve az alapító ülés értelmében az angol lett, noha az ulmi kamara részéről Otto Salze javaslatot tett a német mint második hivatalos nyelv elfogadására is. Ezt a kezdeményezést azonban hivatalosan nem támogatták az alapítók.¹⁶

A DCCA célja, hogy az új szövetség szupranacionális eszközökkel összehangolja a Duna-térség kamaráinak működését, különösen a Duna Stratégia megvalósítása érdekében.¹⁷ A szervezet a kamarák hagyományos mezoszférában betöltött szerepéhez igazodik: közvetítőként kíván működni a civil szféra kezdeményezései és a Duna Stratégia döntéshozó szervei között. Éppen ezért már a budapesti megalakulást követően, az első közgyűlésen is kiemelten foglalkoztak a Duna Stratégiához kapcsolódó javaslatok és gazdaságélénkítő ötletek összefoglalásán és egybegyűjtésén.¹⁸ Az első közgyűlést 2010. szeptemberében Európa Kulturális Fővárosában, Pécsen tartották, ahol elfogadták a végleges alapszabályt. Ezt Budapest (BKIK), Győr (GYMSKIK), Pécs (PBKIK), Bécs (Wirtschaftskammer Wien), Linz (Wirtschaftskammer Oberösterreich), St. Pölten (Wirtschaftskammer Niederösterreich), Ulm (Industrie- und Handelskammer Ulm), Passau (Industrie- und Handelskammer Niederbayern), Belgrád (Privredna Komora Beograda), Újvidék (Regionalna privredna komora Novi Sad), Eszék (Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek), Bukarest (Camera de Comert si Industrie a Municipiului Bucuresti) és Temesvár (Camera de Comert, Industrie si Agricultura Timis) kamaráinak képviselői írták alá, valamint csatlakozási szándékát jelezte Ruse (Русенска Търговско-Индустриална Камара) is.¹⁹ A későbbiekben csatlakozott a szervezethez Szeged (CSMKIK) és Székesfehérvár (FMKIK), Varasd (Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Varaždin) és Pozsony (Bratislavská regionálna komora SOPK), valamint Arad (Camera de Comert, Industrie si Agricultura a judetului Arad) és Konstanca (Camera de Comert, Industrie, Navigatie si Agricultura Constanta) kamarája is.²⁰ A közgyűlés döntése értelmében a tagkamarák éves tagdíját 800 euróban állapították meg. A közgyűlésbe a tagdíjat megfizető tagkamarák 2-2 tagok delegálhatnak. A közgyűlés választja a szervezet elnökségét, mely a közgyűlések között irányítja a szervezet munkáját.²¹ 2013-ban ezt követően két további bulgáriai kamara írta alá az alapszabályt és csatlakozott a DCCA tagjaihoz: Vratsa (Търговско-Промислена Палата – Враца) és Vidin (Видинската търговско-промишлена палата).²²

1. térkép. A DCCA tagkamarái

3. A DCCA stratégiája

A szervezet már 2010-ben megkezdte stratégiájának és rövidtávú akcióprogramjának kidolgozását. A stratégia fókuszában 4 témacsoport és összesen 9 cselekvési terület áll. Ezek alapvetően kapcsolódnak a Duna Stratégia céljaihoz és prioritásaihoz.²³ Az első témacsoport ezt aktívan jelzi is, ugyanis ide tartozik a Duna Stratégia alapelveinek közös fejlesztése. Ennek részét képezi, hogy a résztvevő kamarák együttműködése számára uniós források váljanak elérhetővé. A DCCA azon dolgozik, hogy Duna Stratégia programjába 2014 után beépüljenek olyan források, amelyeket a tagkamarák az általuk kezdeményezett projektek során igénybe vehetnek. Emellett a szövetség prioritása, hogy kutatások segítségével feltárja a tagvállalkozások együttműködésében rejlő lehetőségeket, valamint az ezeket akadályozó tényezőket.²⁴

A második témacsoport az információáramlással, a az integrációs kezdeményezésekkel és kohézióval kapcsolatos. Ezen belül a kamarák tagjainak releváns információkkal történő ellátása áll az első helyen. „Ennek eszköze egy modern, internet alapú „üzleti wikipedia” lehetne, amelynek tartalmát a tagság szerkesztheti, valamint ahol a DCCA hagyományos szakmai publikációkat is kiadhat.”²⁵ Szintén ide tartozik egy olyan B2B-plattform²⁶ létrehozása, mely segíthet, hogy a részt vevő kamarák tagjai között intenzív kapcsolati háló alakuljon ki. Ebbe tartoznak a makrorégióban megrendezett kiállítások és vásárok, továbbá az internetes közösségépítés adta lehetőségek. Szintén ide sorolhatók a különböző klaszterek és kutatási hálózatok is.²⁷ E témacsoport harmadik elemét alkotják ebből fakadóan a tudástranszfer, az oktatás, az üzleti kultúra terjesztése is. Mivel a régióban erősek a kulturális különbségek, az együttműködés erősödése egyben az üzleti kultúra fejlődését is segítheti és az integráció irányába hat. Az oktatás terén a cserediák programok, valamint a sikeres szakképzési módszerek (best practices) átadása jelenthet komoly fejlődést.²⁸ Valamint nem hanyagolható el a nyelvoktatás kérdése sem: a Duna menti együttműködés egyik alapkérdésének tekinthető a térség nyelveinek kölcsönös magas szintű ismerete.²⁹ A témacsoport negyedik eleme a civil egyeztető fórumokon való megjelenés. Ezáltal a kamarák segítségével civil kezdeményezések jelenhetnek meg a gazdasági érdekérvényesítésben. Vagyis a kamarák mezoszféra-szerepének megfelelően a DCCA közvetítőként kíván működni a civil szféra kezdeményezései és a Duna Stratégia döntéshozó szervei között.³⁰

A harmadik témacsoport a stratégiában a környezet, a kereskedelem és a turizmus. Ennek keretében kiemelt feladat a DCCA számára, hogy részt vegyen a Duna Stratégia új típusú együttműködésében, a „Duna makroregionális programban”. Emellett e ponthoz kapcsolódóan a DCCA sürgeti az egységes piac jobb kihasználását. A DCCA fontos beruházásösztönző és kereskedelemfejlesztő szerepet játszhat, valamint elősegítheti közös vállalatok létrejöttét, közös sztenderdek kialakítását.³¹

Végül a negyedik témacsoport az érdekek hatékony képviselése és a feltárt közös célok, projektek érdekében hatékony promóciók megvalósítása. E téren egyfelől a kamarák államaiban, másfelől az Európai Unió szintjén, Brüsszelben van szükség hatékony jelenlétre és lobbitevékenységre.³² Ezt az érdekképviseleti munkát a szervezet már 2010-ben, a Duna Stratégia végleges elfogadása előtt meg is kezdte.

4. A DCCA tevékenysége a mindennapokban

Az első közgyűlésen javaslat született, hogy a gazdaságélénkítés elősegítése érdekében az első feladat a DCCA tagjai számára a bilaterális kormányzati kapcsolatok erősítése legyen. Emellett megfogalmazódott annak igénye, hogy a sikeres lobbitevékenységhez

szükséges egy brüsszeli iroda felállítása is. Ennek elindulásáig minden egyes kamara saját brüsszeli képviseletén keresztül igyekezett befolyását növelni.³³ A közös iroda megnyitására végül 2013-ban kerülhetett sor: a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Ipar szövetség (OKISZ), a Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ) és az Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft (IFKA) közösen hozta létre a DCCA közös brüsszeli érdekképviseletét.³⁴

Az első évtől kezdve fontos kezdeményezése volt a szövetségnek egy vállalkozásfejlesztéssel kapcsolatos információs hálózat létrehozása. Ennek segítségével a kis- és közepes vállalkozások számára átlátható lenne a tagországok adórendszere, valamint a hálózat jogi és gazdasági ismeretek átadásával segítheti a vállalkozásokat a határokon átnyúló terjeszkedésben. E javaslat mögött az a felismerés áll, hogy a Duna menti vállalkozói együttműködés akadályá legfőképpen az információ hiánya.

Szintén törekvése a DCCA-nak, hogy a német és osztrák területen sikeresen kialakított duális képzési rendszert a térség többi országába is átültesse. A gazdasági válságból való kilábalást segíthetné, ha a szakmunkásképzés összhangban lenne a munkaerő-piaci igényekkel.³⁵ Ehhez már a kamara-szövetség működésének első éve alatt is több konferenciára került sor Magyarországon (Budapest, Győr, Szeged).³⁶ Majd a szervezet működésében kiemelkedő jelentőségű volt a Délkelet-Európai Transznacionális Együttműködési Program keretében benyújtott SEeDual program. Ennek során 9 kamara adott be közös pályázatot: Bécs, Budapest, Győr, Pécs, Bukarest, Temesvár, Ljubljana, Eszék, Belgrád. A projekt célja, hogy tanulmányozzák az osztrák és német duális képzési struktúrát, feltárják annak erősségeit és ezek alapján javaslatokat készítsenek a DCCA tagjai számára. A javaslatok egy munkatervhez vezethetnek, mely segít a duális képzési modell átvételében és sikeres alkalmazásában a gazdaságilag gyengébb térségekben. Ennek egyik első lépéseként az osztrák és német mintára 12 kiválasztott foglalkozási ágban próbálják Magyarországon megvalósítani a duális képzési struktúrát. Amennyiben ez sikeres, akkor cél annak kiterjesztése 200 foglalkozásra és a többi országra is!³⁷

Noha 2011-ben az ulmi kamara látta volna vendégül a DCCA éves közgyűlését, mivel ebben az évben Magyarország töltötte be az EU Tanács soros elnökségét és a magyar elnökségi program központi elemét jelentette a Duna Stratégia, 2011 júniusában a közgyűlést Budapesten tartották. A tanácskozás a kamarák feladatává tette, hogy vegyék fel a kapcsolatot a Duna Stratégia nemzeti koordinátoraival és ezáltal igyekezzenek lobbitevékenységüket a közös célok érdekében növelni. A Duna Stratégia egyik legfontosabb eleme a kamarák számára a 8. számú prioritás, a vállalkozások versenyképességének támogatása.³⁸ Ennek jelentéstevő és koordináló feladatait Németország részéről Baden-Württemberg tartomány, illetve Horvátország látják el. Emiatt a DCCA számára is kiemelt jelentőségűvé vált 2011-től Horvátország csatlakozásának elősegítése.³⁹

Szintén erősíteni kívánták összességében a Nyugat-Balkán felzárkóztatását, Szerbia és Montenegró csatlakozásának elősegítését. Így a DCCA elindította saját Nyugat-Balkán projektjét is. Ennek célja a régiók összefogásával a még nem uniós tagállamok gazdasági felzárkóztatása és stabilizálása. Ezzel a DCCA csatlakozni kívánt a „Szegedi folyamat” felújításához („Szeged+ folyamat”): hozzájárul a kelet- és a délkelet-európai térség stabilitásának megszilárdításához, a bizalom és a biztonság erősítéséhez, a demokratikus társadalmak létrejöttéhez, az interregionális kapcsolatok erősítéséhez, Magyarország integrációs tapasztalatainak átadásához.⁴⁰

További fontos stratégiai feladat, hogy a DCCA kutatásokat indítson azért, hogy feltárja a tagvállalkozások együttműködésében rejlő lehetőségeket. E kutatási projektek azt is feltárhatják pontosan milyen akadályok miatt nem kerültek még kihasználásra ezek az üzleti lehetőségek a Duna-térségben. A kutatások során partnerek lehetnek az érintett területek

gazdasági felsőoktatási intézményei, valamint a Duna-térségben létrejött egyetemek közötti szakmai együttműködések.⁴¹

A DCCA a bécsi kamara égisze alatt 2011-ben segített útnak indítani a Danube Region Business Forum rendezvénysorozatát. Az üzletember-találkozó során tapasztalt szakemberek ismertetik a Duna Stratégiában foglalt egy-egy adott témakörre vonatkozó elképzeléseket és azok megvalósításának lehetőségeit. A rendezvény során a Duna-menti országokból érkező gazdasági társaságoknak, szakpolitikai és tudományos szervezeteknek lehetőségük van egymással B2B megbeszéléseket folytatni a kooperáció kialakításáról.⁴² Eddigi témák a környezetvédelmi technológia, az információs és kommunikációs technológiák fejlesztése, valamint a Duna Stratégia céljainak megvalósítása voltak. Emellett 2012-ben került sor az első, szintén Bécsben megrendezett pénzügyi tanácskozásra is (1st Danube Financing Dialogue), mely a mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozásának kérdéseit tárgyalta és számukra épített pénzügyi kapcsolatokat.⁴³

Az alapszabály értelmében az éves közgyűléseket minden évben más-más kamara székhelyén, a Duna folyásirányának megfelelően kell megtartani. Az elmúlt években azonban ez a szabály nem került alkalmazásra. Míg az első Pécsen (EU kulturális főváros), a második Budapesten (soros elnökség) került megrendezésre, addig 2012-ben Bukarest lett a közgyűlés székhelye. Ugyanis itt tartották a DCCA és Kína közötti beruházási fórumot, mely komoly hálózat- és kapcsolatépítésre adott lehetőséget a szervezet számára. Ezt a korábbi évben éppen a latin-amerikai térséggel megtartotta első üzletember-találkozó előzte meg Bécsben („Latin-America meet Central and Eastern Europe”).⁴⁴ Ebbe a sorba illeszkedett az Amerikai-Közép-Európai Üzleti Találkozó (American – Central European Business Forum), majd 2013-ban – a magyar külpolitika keleti nyitásával is összhangban – a teljes ASEAN-térséget magába foglaló tanácskozás megrendezésére került sor Budapesten.⁴⁵

A szervezet negyedik közgyűlésére Bécsben került sor. Ennek meghívott előadói között voltak a Duna Stratégia P8 (a vállalkozások versenyképességének támogatása) prioritásának nemzeti koordinátorai.⁴⁶ Emellett központi témát jelentett a Duna szabályozásának kérdése is. 2013-ban a hatalmas európai árvíz nyomán a DCCA immár 19 tagja azzal a kéréssel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy dolgozzon ki egy közös árvízvédelmi koncepciót a Duna-régióban és különítsen el forrásokat is erre. A természeti károk ugyanis komoly negatív hatást gyakorolnak a régió népességére és gazdasági életére is. Amennyiben sikerül új forrásokat bevonni, úgy a DCCA véleménye szerint a folyó menti infrastruktúra megerősítése és fejlesztése nemcsak megvédi a lakókat és a gazdaságot, de egyben a régiót üzleti szempontból vonzóbbá is teszi.⁴⁷

A kamarai együttműködés 2014-ben az új költségvetési ciklus nyújtotta lehetőségeket és kihívásokat tárta fel a transznacionális együttműködésben. A konferencián elsődlegesen egy új regionális kooperáció valódi lépéseit igyekezett feltárni az EU által kezdeményezett „Interreg V-B Danube” hosszú távú stratégiájának kidolgozásához.

5. Összegzés

A DCCA a közelmúlt egyik legjelentősebb nemzetközi együttműködése a Duna-régióban. Mint nemzetközi szövetség az Európai Unió céljait is képes előmozdítani, így segíti az egységes piac fejlődését és a határokon átnyúló társadalmi-gazdasági együttműködést. A programok kiterjesztése a nem EU-tag országokra egyben a kelet- és délkelet-európai térség stabilizációjához és fejlesztéséhez is hozzájárul. A Duna Stratégia céljaihoz kapcsolódóan a szervezet hozzájárulhat tevékenységével a gazdasági válságból való kilá-

baláshoz is. Ebben komoly szerep jut az új típusú duális szakképzési programok fejlesztésének és megvalósításának, továbbá a vállalkozások versenyképességének növelésének.

Összességben elmondható, hogy a jelenkor gazdasági kihívásai közepette is az egyik legfontosabb kérdés a hálózatosodás, melyre a kamarák körében kiemelkedő lehetőség nyílik. Különösen igaz ez a határokon átívelő és határmenti térségeket összefogó együttműködésekben.⁴⁸ Éppen ezért alapvető, hogy az egyes területi kamarák felismerjék közös érdekeiket és feladataikat és ezáltal segítsék a Duna-térség kis- és középvállalkozások lehetőségeinek bővülését, a munkahelyteremtést és egyben az innovációt, fejlesztést.

Fontos látnunk, hogy a kamarák közösségképző funkcióval is rendelkeznek, a makrorégió tekintetében is megkerülhetetlen a különböző aktorok (kormányok, vállalkozások, érdekképviseltek) közötti közvetítő szerep felvállalása. Ehhez fontos a támogató politikai környezet⁴⁹ és a vállalkozói támogatottság is. Véleményünk szerint a mindezzel együtt járó lépések segíthetnek az immár majd száz éves trianoni trauma leküzdésében is.⁵⁰ A DCCA megkezdett munkája mindennek fényében fontosnak és sikeresnek ígérkezik.

JEGYZETEK

1. V. ö.: Lőrinczné Bencze Edit (2007): A közép-európai térség történelmi, politikai változásai. In: Beszteri Béla – Vizi László Tamás (szerk.): Közép-és Kelet-Európa integrálódása az egységes európai térségbe. Tanulmánykötet. KJF, Székesfehérvár. 36–47. old. valamint lásd: Vizi László Tamás (2012): Duna-völgyi együttműködési kísérletek az 1930-as évek első felében. Fejeztek a közép-európai integrációs törekvések történetéből. In: Simon János (szerk.) Civil társadalom és érdekképviselő Közép-Európában: lengyel–magyar közös konferencia az elnökség évében. Budapest, L'Harmattan és CEPoliti Kiadó. 17-33. old.
2. A kérdéshez lásd: Koudela Pál (2015): Nemzeti és etnikai konfliktuskezelési módszerek és eszközök a 19–20 században a Kárpát-medencében. In: Bordás Sándor, Glavanovics Andrea (szerk.) Történelmi traumáink kezelési lehetőségei lélektani megközelítésben. Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola, 9–77. old.
3. A Szatmáry megszületéséről bővebben: Szatmáry Kristóf: A Duna Stratégia. *Polgári Szemle* 2010. december (VI. évfolyam, 6. szám)
4. A legutóbbi horvát uniós csatlakozás hatásairól lásd: Lőrinczné Bencze Edit (2013): Decentralizáció és regionalitás a horvát uniós csatlakozás árnyékában. In: Közép-Európai Közlemények. Történészek, geográfusok és regionalisták folyóirata. VI. évfolyam 3. szám 2013/3. No. 22. 109–119. old. valamint Lőrinczné Bencze Edit (2012): Gazdaság és regionalitás: Horvátország. In: Közép-Európai Közlemények. Történészek, geográfusok és regionalisták folyóirata. V. évfolyam 1. szám 2012/1. No. 16. 65–74. old.
5. Lásd: *Duna Régió Stratégia*. Magyar elnökség. Online: http://dunaregiostrategia.kormany.hu/download/5/a9/10000/Duna_Regio_Strategia_sajtoanyag_0.pdf
6. A történelmi fejlődéssel kapcsolatban lásd: Zachar Péter Krisztián (2010): Kamarai autonómiák a polgári korban. In: *Múltunk – Politikátörténeti folyóirat*, 2010/1. sz. 36–61. old.
7. V. ö.: Fritz Péter (1896): A magyar kereskedelmi és iparkamarák keletkezésének, fejlődésének és működésének története 1850–1896. BKIK, Budapest. és Strausz Péter – Zachar Péter Krisztián (2009): Die Autonomie- und Rechtsgeschichte des ungarischen Kammerwesens – Ein Abriss. In: *Jahrbuch des Kammer- und Berufsrechts*. Hrsg.: Winfried Kluth. Peter Junkermannverlag, Halle an der Saale.
8. Lásd: Stein, Lorenz von (1858): *Lehrbuch der Volkswirtschaft*. Manz, Wien; Stein, Lorenz von (1887): *Lehrbuch der Nationalökonomie*. Manz, Wien.
9. Lásd: Strausz Péter – Zachar Péter Krisztián (2008): *Gazdasági és szakmai kamarák Magyarországon és az Európai Unióban*. L'Harmattan, Budapest.
10. Lásd ehhez: Zachar Péter Krisztián (2011): A „klasszikus neokorporatizmus” elméleti háttere. In: Dobák Miklós (szerk.): *A gazdasági és társadalmi érdekérvényesítés stratégiai és szervezeti modelljei a 20. században*, Budapest, 2011. 221–239. old.

11. V. ö.: Kluth, Winfried (szerk) (2005): Handbuch des Kammerrechts. Nomos, Baden-Baden.
12. Dunai Péter (2007): A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara nemzetközi kapcsolatai, európai jelenléte. In: Gergely Jenő (Főszerk.), Strausz Péter – Zachar Péter Krisztián (szerk.): A kamarai tevékenység Magyarországon és az Európai Unióban. Budapest, ETLE. 17. old.
13. Dunai, 2007. 18–19. old.
14. Lásd: Strausz Péter (2008): Kamarák a két világháború közötti Magyarországon. Budapest, L'Harmattan Kiadó. valamint Strausz Péter (2011): Szociális érdekegyeztetés és gazdaságirányítás – Útkeresés a két világháború közötti Magyarországon. In: Dobák Miklós (szerk.): A gazdasági és társadalmi érdekvégyesítés stratégiai és szervezeti modelljei a 20. században. Budapest, L'Harmattan. 165–216. old.
15. Kiss Ervin: A Duna-stratégia a Duna Menti Kamarák Szövetsége szemszögéből. Európai Tükör. 2011/1. sz. 44–53. old.
16. Feljegyzés az alapító ülésről: Memorandum of the Inaugural meeting of the Danube Chambers of Commerce Association. http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/6
17. Megalakult a Duna Menti Kereskedelmi Kamarák Szövetsége. BKIK Online (2010. július 1.): <http://www.bkik.hu/hir/593-Megalakult-a-Duna-Menti-Kereskedelmi-Kamarak-Szovetsege>
18. V. ö.: Feljegyzés az első közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA General Assembly. 10 September 2010. http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/7
19. V. ö.: Szatmáry, 2010.
20. The Danube Chambers of Commerce Association. DCCA Brochure 2012. <http://www.danubechambers.eu/66-DCCA-Brochure>
21. Feljegyzés az első közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA General Assembly. 10 September 2010. http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/7
22. Új tagfelvételi kérelem. New membership application of DCCA: Vidin CCI. <http://www.danubechambers.eu/1-News/87-New-membership-application-of-DCCA-Vidin-CCI>
23. Vö. a szervezet stratégiáját összefoglaló dokumentum: Danube Chambers of Commerce Association Strategy. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/5-Strategy>
24. Kiss, 2011. 50.
25. Kiss, 2011. 50.
26. „Business to business” üzleti kapcsolatokat elősegítő hálózat.
27. Danube Chambers of Commerce Association Strategy. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/5-Strategy>
28. Kiss, 2011. 50–51.
29. V. ö.: Fekete Balázs: A kamarák nemzetközi szerepvállalása. A Duna Menti Kereskedelmi Kamarák Szövetsége. Kézirat, szakdolgozat, Kodolányi János Főiskola, 2011.
30. Danube Chambers of Commerce Association Strategy. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/5-Strategy>
31. Kiss, 2011. 51.
32. Danube Chambers of Commerce Association Strategy. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/5-Strategy>
33. Feljegyzés az első közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA General Assembly. 10 September 2010. http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/7
34. Representative office in Brussels. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/1-News/89-Representative-office-in-Brussels>
35. Helyzetbe hoznak a Duna menti vállalkozásokat. Magyar Hírlap Online, 2011. március 1. http://www2.magyarhirnap.hu/gazdasag/helyzetbe_hoznak_a_duna_menti_vallalkozasokat.html
36. Baden-Württemberg Tartományi Gyűlése, miniszteri válasz a Duna Stratégia megvalósításának állapotáról (Umsetzung der EU Donaustategie. Antrag der Abg. Friedlinde Gurr-Hirsch u.a. CDU und Stellungnahme des Staatsministerium.) Drucksache 15/749. 19. 10. 2011. http://www9.landtag-bw.de/WP15/Drucksachen/0000/15_0749_d.pdf
37. V. ö.: DCCA. SeeDual. www.dcca.eu/container/container_attachments/download/27
38. Az aláíró országok 11 közös prioritást fogalmaztak meg. Mindegyikük megvalósításáért két országot neveztek ki felelősnek: P1: a mobilitás és intermodalitás fejlesztése. a, belvízi hajóutak (felelős: Auszt-

- ria és Románia), b, Vasút, közút, légi közlekedés (Szlovénia, Szerbia, érdekelt Ukrajna); P2: a fenntartható energia használatának ösztönzése. (Magyarország, Csehország); P3: a kultúra és az idegenforgalom, valamint az emberek egymással való kapcsolatteremtésének előmozdítása. (Bulgária, Románia); P4: a vizek minőségének helyreállítása és megőrzése. (Magyarország, Szlovákia); P5: környezeti kockázatok kezelése. (Magyarország, Románia); P6: a biodiverzitás, a táj, valamint a levegő- és talajminőség megőrzése. (Németország - Bajorország, Horvátország); P7: tudásalapú társadalom kialakítása. A kutatás, oktatás és az információs technológiák segítségével. (Szlovákia, Szerbia); P8: a vállalkozások versenyképességének támogatása. (Németország - Baden-Württemberg, Horvátország); P9: az emberi erőforrásba és képességekbe való befektetés. (Ausztria, Moldova); P10: az intézményrendszer kibővítése és az intézményi együttműködés megerősítése. (Ausztria - Bécs, Szlovénia); P11: a biztonság és a szervezett bűnözés jelentette kihívások leküzdése érdekében együtt végzett munka. (Németország, Bulgária); Lásd: Duna Régió Stratégia. Magyar elnökség. Online: http://dunaregiostrategia.kormany.hu/download/5/a9/10000/Duna_Regio_Strategia_sajtoanyag_0.pdf
39. Feljegyzés a második közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA II. General Assembly. 09 June 2011. DCCA Online: http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/18
40. „Szegei Folyamat – Európából Európába” projekt a kelet- és a délkelet-európai térségek demokratikus átmenetének elősegítésére. Online: Szeged Biztonságpolitikai Központ. <http://www.scsp.hu/test/open.php?lang=hu&dir=p-szf&doc=01>
41. Lásd: Fekete, 2011.
42. Feljegyzés a harmadik közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA III. General Assembly. 11th July 2012. DCCA Online: http://www.danubechambers.eu/container/container_attachments/download/107
43. 1st Danube Financing Dialogue – a successful premiere in Vienna. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/1-News/56-1st-Danube-Financing-Dialogue-a-successful-premiere-in-Vienna>
44. Feljegyzés a harmadik közgyűlésről: Minutes of Meeting. DCCA III. General Assembly. 11th July 2012.
45. ASEAN Business Forum in September 2013. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/1-News/88-ASEAN-Business-Forum-in-September-2013>
46. 4th DCCA General Assembly in Vienna. DCCA Online: <http://www.danubechambers.eu/1-News/95-4th-DCCA-General-Assembly-in-Vienna>
47. A Duna menti Kereskedelmi Kamarák összehangolt árvízvédelmi stratégia szükségességére hívják fel a figyelmet. FMKIK, 2013. június 19. <http://www.fmkik.hu/hu/een/cikkek/a-dunamenti-kereskedelmi-kamarak-osszehangolt-arvizvedelmi-strategia-szuksegessegere-hivjak-fel-a-figyelmet-62892>
48. Lásd erről: Zachar Péter Krisztián (2010): A határ-menti gazdasági kamarák mint a nemzetközi gazdaságélénkítés szervezetei. In: Beszteri B.–Majoros P. (szerk): Magyarország határ-menti térségeinek és városainak fejlődése a rendszerváltás és európai uniós tagságunk következtében. MTA VEAB, Veszprém. 150-160. old.
49. E kérdéssel lásd: Simon János (2013): A politika értékviszályában – A demokratikus politikai kultúra keresése L’Harmattan – CEPoliti Kiadó, Budapest. valamint Simon János (2013): Alávetett társadalom vagy polgári társadalom? - Miért gyengék a demokratikus politikai kultúra pillérei Magyarországon? Polgári Szemle 2013/1–2. 40–70. old.
50. V. ö.: Vizi László Tamás (2014): A trianoni trauma kezelésének 21. századi magyar modellje: a határon átívelő nemzeti önépítés programja. In: Hervainé dr Szabó Gyöngyvér–Folmeg Márta (szerk.): Társadalmi válságok, konfliktusok a jól-lét kontextusában. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola. 181–201. old.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Dunai Péter (2007): A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara nemzetközi kapcsolatai, európai jelenléte. In: Gergely Jenő (Főszerk.), Strausz Péter–Zachar Péter Krisztián (szerk.): A kamarai tevékenység Magyarországon és az Európai Unióban. Budapest, ETLE.
- Fekete Balázs (2011): A kamarák nemzetközi szerepvállalása. A Duna Menti Kereskedelmi Kamarák Szövetsége. Kézirat, szakdolgozat, Kodolányi János Főiskola.
- Fritz Péter: A magyar kereskedelmi és iparkamarák keletkezésének, fejlődésének és működésének története 1850–1896. BKIK, Budapest, 1896.
- Kiss Ervin: A Duna-stratégia a Duna Menti Kamarák Szövetsége szemszögéből. Európai Tükör. 2011/1. sz. 44–53. old.
- Kluth, Winfried (szerk) (2005): Handbuch des Kammerrechts. Nomos, Baden-Baden.
- Koudela Pál (2015): Nemzeti és etnikai konfliktuskezelési módszerek és eszközök a 19–20 században a Kárpát-medencében. In: Bordás Sándor, Glavanovics Andrea (szerk.): Történelmi traumáink kezelési lehetőségei lélektani megközelítésben. Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola, 9–77. old.
- Lőrinczné Bencze Edit (2007): A közép-európai térség történelmi, politikai változásai. In: Beszteri Béla–Vizi László Tamás (szerk.): Közép-és Kelet-Európa integrálódása az egységes európai térségbe. Tanulmánykötet. KJF, Székesfehérvár. 36–47. old.
- Lőrinczné Bencze Edit (2012): Gazdaság és regionalitás: Horvátország. In: Közép-Európai Közlemények. Történészek, geográfusok és regionalisták folyóirata. V. évfolyam 1. szám 2012/1. No. 16. 65–74. old.
- Lőrinczné Bencze Edit (2013): Decentralizáció és regionalitás a horvát uniós csatlakozás árnyékában. In: Közép-Európai Közlemények. Történészek, geográfusok és regionalisták folyóirata. VI. évfolyam 3. szám 2013/3. No. 22. 109–119. old.
- Simon János (2013): A politika értékválságban – A demokratikus politikai kultúra keresése L'Harmattan – CEPoliti Kiadó, Budapest.
- Simon János (2013): Alávetett társadalom vagy polgári társadalom? – Miért gyengék a demokratikus politikai kultúra pillérei Magyarországon? Polgári Szemle 2013/1–2. 40–70. old.
- Strausz Péter (2008): Kamarák a két világháború közötti Magyarországon. Budapest, L'Harmattan.
- Strausz Péter (2011): Szociális érdekegyeztetés és gazdaságirányítás – Útkeresés a két világháború közötti Magyarországon. In: Dobák Miklós (szerk.): A gazdasági és társadalmi érdekérvényesítés stratégiái és szervezeti modelljei a 20. században. Budapest, L'Harmattan. 165–216. old.
- Strausz Péter – Zachar Péter Krisztián (2008): Gazdasági és szakmai kamarák Magyarországon és az Európai Unióban. L'Harmattan, Budapest.
- Strausz Péter–Zachar Péter Krisztián (2009): Die Autonomie- und Rechtsgeschichte des ungarischen Kammerwesens – Ein Abriss. In: Jahrbuch des Kammer- und Berufsrechts. Hrsg.: Winfried Kluth. Peter Junkermannverlag, Halle an der Saale.
- Szatmáry Kristóf: A Duna Stratégia. Polgári Szemle 2010. december (VI. évfolyam, 6. szám)
- Vizi László Tamás (2012): Duna-völgyi együttműködési kísérletek az 1930-as évek első felében. Fejeztek a közép-európai integrációs törekvések történetéből. In: Simon János (szerk.) Civil társadalom és érdekérvényesítés Közép-Európában: lengyel-magyar közös konferencia az elnökség évében. Budapest, L'Harmattan és CEPoliti Kiadó. 17–33. old.
- Vizi László Tamás (2014): A trianoni trauma kezelésének 21. századi magyar modellje: a határon átvélő nemzeti önépítés programja. In: Hervainé dr Szabó Gyöngyvér–Folmeg Márta (szerk.): Társadalmi problémák, konfliktusok a jól-lét kontextusában. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola. 181–201. old.
- Zachar Péter Krisztián (2010): A határ-menti gazdasági kamarák mint a nemzetközi gazdaságélénkítés szervezetei. In: Beszteri B. –Majoros P. (szerk.): Magyarország határ-menti térségeinek és városainak fejlődése a rendszerváltás és európai uniós tagságunk következtében. MTA VEAB, Veszprém. 150–160. old.
- Zachar Péter Krisztián (2010): Kamarai autonómiák a polgári korban. Múltunk – Politikatörténeti folyóirat, 2010/1. sz. 36–61. old.
- Zachar Péter Krisztián (2011): A „klasszikus neokorporatizmus” elméleti háttéré. In: Dobák Miklós (szerk.): A gazdasági és társadalmi érdekérvényesítés stratégiái és szervezeti modelljei a 20. században, Budapest, 2011. 221–239. old.